

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Compendium Rhetoricum

Norimbergae, 1699

Capvt VI. Qvae sunt argumenta conciliantia

urn:nbn:de:bsz:31-105401

CAPVT VI.

Quæ sunt Argumenta Con-
ciliantia?

EA, quibus Orator auditorum
gratiam & amorem sibi conci-
liat. Hinc dicuntur *Conciliantia*; &
Græcis ἠΐθη, *Mores*, quoniam desu-
muntur vel ab Oratoris vel ab Audi-
torum Moribus.

Quomodo desumuntur ab Ora-
toris Moribus?

Si Orator ita stylum moderetur,
ut ex sua Oratione eluceat (1) Pro-
bitas, (2) Prudentia, (3) Modestia,
(4) Benevolentia erga Auditores,

Quomodo elucet Probitas?

Si ea loquatur, unde excitare opi-
nionem audientibus de se possit,
quod ipse sit Vir bonus, justus, tem-
perans, aliisque virtutibus præditus,
& a contrariis vitiis alienus.

[Hinc & veteres definiabant Oratorem, quod sit *Vir bonus, dicendi peritus.* Et est sane efficacissimum Persuadendi medium, vita & exemplo persuadere proprio.]

Quomodo elucet Prudentia?

Si ea disserat, quæ ostendant, illum Causam, quam tractat, intelligere, sibi quæ & aliis consulere posse.

Quomodo elucet Modestia?

Si moderata sui extenuatione, observantiæ & grati animi testificatione, precibus item ac votis, se animis auditorum insinuet.

Quomodo elucet Benevolentia?

Si dictis suis præ se ferat singularem amorem ac favorem erga Auditores. Bene enim velle credamur opus est, si persuadere velimus.

Quomodo desumuntur ab Auditorum Moribus?

Quando Orator hos probe perpendit, suamque orationem accommodat

m.

rem, quod
Et est factum
m, vita d

ntia?

ant, il-
intelli-
posse.

ia?

ione,
tifica-
is, se

ntia?

ngula-
ga Au-
lamur
s.

Au-

oe per-
accom-
modat

modat
rum lo
tate.

Qu

Si
que c
milices
tes, co
ram C
ram l
diunc

[Justi
suo
qu
m
de
ad
illa
rum
lum
Jud
ex
omo
qros
Que
est,

1740

modat ad ingenia & mores Auditorum suorum, pro ipsorum diversitate.

Qua ratione hoc præstabit?

Si v. g. cum doctis ea loquatur, quæ docti, coram militibus, quæ milites, coram divitibus, quæ divites, coram senibus, quæ senes, coram Germanis, quæ Germani, coram Italis, quæ Itali libenter audiunt; & sic de cæteris.

[Justianus Libr. XI: Alexander circumspectus suos, singulas gentes diversa oratione alloquitur; Illyrios & Thracas opum ac divitiarum ostentatione, Græcos veterum bellorum memoria internecivæ, cum Persis odii accendebat: Macedones autem nunc Europæ hinc admonet, nunc Asiæ expeitæ; nec inventas illis toto orbe pares vires gloriatur. Cæterum & laborum finem hunc & gloriæ cumulum fore. Cap. 9. Et S. Paulus: Factus sum Judæi ut Judæus, quò Judæos lucrifacerem; ex legibus ut exlex, ut lucrifacerem exleges; omnibus factus sum omnia, ut omnino aliquos servarem. 1. Cor. IX. 20. & seqq. Quem ad locum Erasmi Paraphrasis digna est, quæ legatur.]

CAPIT

D 5

Vnde

*Vnde verò discet, quid cuiq; ho-
minum generi jucundum sit
auditu?*

Ex libris, qui de Moribus varia-
rum Ætatum, Sexuum, Nationum,
Rerump. &c. scripti sunt, e. g. ex
Aristotelis Lib. II. Rhetor. Cap. 13.
14. & seqq. ubi agitur *de Moribus*
Juvenum, Senum, Virorum, Nobi-
lium, Divitum &c. Ex *Horatii Arte*
Poëtica, Scaligero de Arte Poët. Lib.
III. Capp. 13. 14. 15. seqq. *Barclaii*
Icone Animorum; Besoldo de Naturis
Populorum, Bodino Lib. V. de Rep.
Cap. I. aliisque.

[Atque inde Oratio, in qua sunt H^{m} sive Mo-
res tum Oratoris, tum Auditorum, vocatur
Morata. Et H^{m} quidem, quibus Orator
ratione suæ personæ utitur, in Exordio po-
tissimum adhibentur. Morum vero confi-
deratio respectu Auditorum, subinde di-
spergitur per totam orationem.]

g. ho.
lit

varia
num,
g. ex
13.
ibus
Nobi-
Arte
Lib.
arclaii
aturis
e Rep.

ive Mo-
vocatur
Orator
edio po-
ro confi-
inde di-

CAPIT

Qu

Qu

rum
tiam,

[Hom
& A
trab

Aff

appetit
jecto b
lud fec

[Arist
q^{na}

can

habe

pro

jucun

qvi at

Annon

Vtiq